■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران
■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران

جام جم

یکشنبه ۱۶ دی ۱۴۰۳ | ۴ رجب ۱۴۴۶
۲۰ صفحه | سال بیست‌وپنجم - شماره ۶۹۵۰
Sunday | January 5 | 2025

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

تجربه موفق یک برون سپاری

■ برون‌سپاری ۹۳ درصدی خدمات بهزیستی چه پیامدهایی داشته است؟

طبق قانون تشکیل سازمان بهزیستی در خرداد ۱۳۵۹ این سازمان از بدو تأسیس تاکنون مکلف به «حمایت و نگهداری از کودکان و اطفال بی‌سرپرست» است. اما طی دهه‌های گذشته تغییراتی در سیاست‌های مدیریتی مراکز ارائه‌دهنده خدمات در سازمان بهزیستی به‌وجود آمده است که بر عملکرد بخش‌های مختلف این سازمان ازجمله مراکز نگهداری از کودکان بی‌سرپرست)مراکز شبه‌خانواده) نیز اثرگذار بوده است. برون‌سپاری خدمات اجتماعی مربوط به مراکز شبه‌خانواده به مراکز غیردولتی یکی از مهم‌ترین اقدامات است که از دهه ۸۰ براساس سیاست‌های ابلاغی دولت در دستور کار سازمان بهزیستی قرار گرفته است؛ به نحوی که به گفته مدیران ارشد سازمان بهزیستی ۹۳ درصد از خدمات آن تا سال ۹۸ به بخش خصوصی واگذار شده است. همچنین آمارها نشان می‌دهد در بخش نگهداری از کودکان و نوجوانان نیز به جز شیرخوارگاه‌ها اکثریت مراکز به بخش غیردولتی واگذار شده‌اند. اما حالا سؤال این است که با توجه به تغییر سیاست‌های سازمان بهزیستی در قبال نحوه اجرای قوانین نگهداری از کودکان طی یک دهه گذشته، ذی‌نفعان سه‌گانه یعنی کودکان و نوجوانان تحت سرپرستی سازمان، مراکز نگهداری از کودکان و نوجوانان و سازمان بهزیستی با چه تغییراتی مواجه شدند؟ سیاست اصلاح الگوی نگهداری از کودکان و نوجوانان در سازمان بهزیستی از اوایل دهه ۹۰ را می‌توان در دو برنامه مکمل مشاهده کرد؛ اولین سیاست‌گذاری، انتقال فرزندان تحت سرپرستی سازمان به خانواده‌ها از طریق مراقبت در خانواده جایگزین خویشاوند، فرزندخواندگی و سرپرستی موقت است. اما این سیاست فقط می‌تواند به صورت مکمل مورد توجه قرار گیرد. چراکه انواع سیاست‌های فوق شامل همه کودکان و نوجوان نمی‌شود و همچنان وجود مراکز نگهداری برای سایر کودکان همچنان ضروری است. بنابراین همزمان مراقبت در مراکز با الگوی برون‌سپاری خدمات در «خانه‌های شبانه‌روزی» یا «مراکز شبه‌خانواده» دنبال شد. بر همین اساس تا پایان سال ۱۴۰۰ از میان ۶۳۷ مرکز نگهداری از کودکان و نوجوانان تنها ۴۶ مرکز دولتی (معادل ۷ درصد) باقی مانده است؛ در حالی‌که در سال ۱۳۸۴، تعداد ۱۴۲ مرکز (معادل ۳۷ درصد) به صورت دولتی اداره می‌شد. همچنین در سال ۱۳۸۴ تعداد کودکان و نوجوانان نگهداری شده در خانه‌ها و خانواده‌ها تقریبا برابر است اما در سال ۱۴۰۰ حدود ۶۷ درصد از کودکان بی‌سرپرست در خانواده‌ها تحت مراقبت قرار دارند و تنها ۳۳ درصد در مراکز نگهداری می‌شوند. بنابراین رشد حدود ۴۲ درصدی تعداد کودکان بی‌سرپرست تحت حمایت از سال ۱۳۸۴ تا ۱۴۰۰ عموما در قالب سیاست‌های متنوع واگذاری به خانواده‌ها پاسخ داده شده است.

روند تغییرات مراکز شبه خانواده در کشور به تفکیک نوع مدیریت ۱۴۰۰-۱۳۸۴

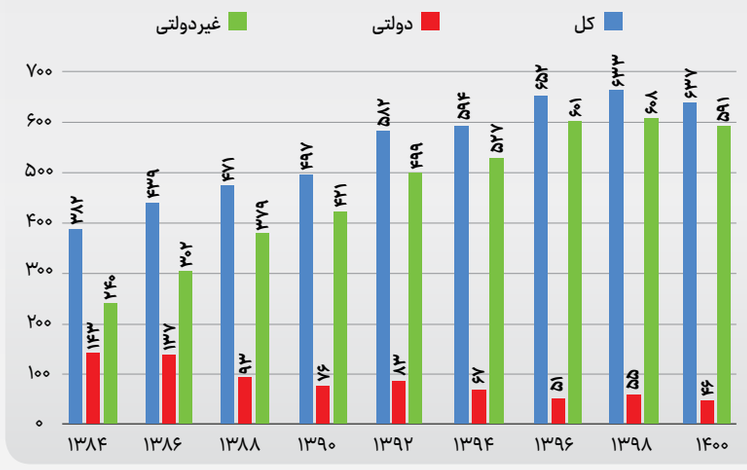

روند تغییرات تعداد فرزندان تحت پوشش سازمان به تفکیک نوع مدیریت

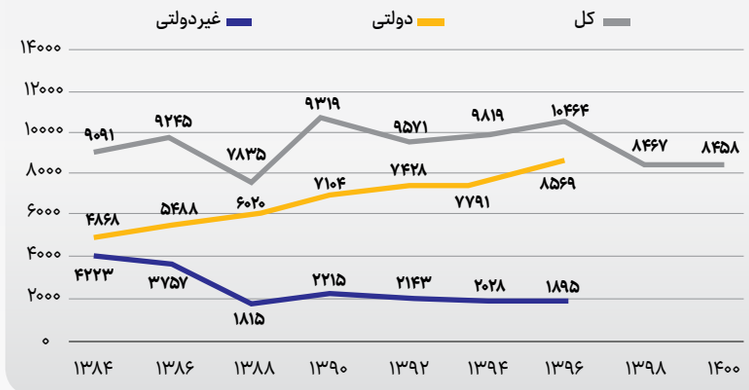

تعداد مراکز شبه خانواده به تفکیک استانی و نوع مرکز در سال ۱۴۰۰

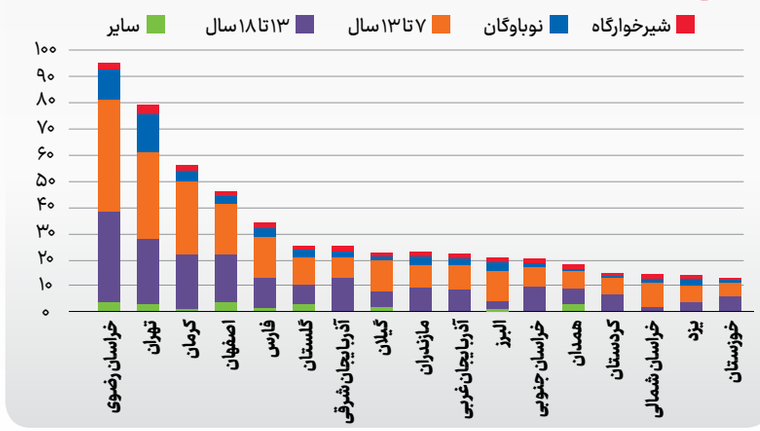

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۱۰	نیمه شب شرعی: ۲۳:۲۵
غروب آفتاب: ۱۷:۰۵	اذان صبح فردا: ۰۵:۴۵
اذان مغرب: ۱۷:۲۵	طلوع خورشید فردا: ۰۷:۱۵

امروز در تاریخ

■ حادثه نفتکش سانچی/ ۱۳۹۶
■ زادروز سعید پیردوست، بازیگر/ ۱۳۱۹

حکمت

امام صادق(ع): هر مؤمنی به بلایی گرفتار شود و صبر کند، اجر هزار شهید برای اوست./ اصول کافی

واحه

گفتی: بسنده کن به خیالی ز وصل ما
ما را به غیر ازین، سخنی در خیال نیست/ اوحدی مراغه‌ای

شمیم رحمت

■ پیامبر اکرم(صلی ا... علیه و آله):

هر دردی را دارویی است و داروی گناهان، استغفار است./ ثواب الأعمال

مشق عشق

■ شهید غلام‌عباس محمدی

«هر وقت قلب‌تان گرفت به یاد امام حسین(ع) و مظلومیت او گریه کنید. اینجا محل قرار نیست. اینجا محلی نیست که سرمایه عمرمان را در جهت ساختن و آباد کردن آن صرف کنیم.»

نکته روز

«جغجغه مرگ» در هوشیاری

بودن در کنار عزیزانی که در حال سپری کردن آخرین لحظات زندگی‌شان هستند، از نظر بسیاری آرامش‌بخش است. با وجود این جنبه‌هایی در روند مردن وجود دارد که مشاهده آنها می‌تواند برای برخی ناراحت‌کننده باشد که یکی از معروف‌ترین آنها شنیدن صدای «جغجغه مرگ» است. به گزارش یورونیوز، اگرچه ممکن است شنیدن این صدا برای اطرافیان فرد در حال مرگ ناراحت‌کننده باشد اما از نظر پزشکان این علامت در بیشتر موارد نشان‌دهنده این است که فرد در حال مرگ، واقعا در یک وضعیت استراحت عمیق قرار دارد. در روزهای پایانی قبل از مرگ، معمولا فرد در حال احتضار زمان طولانی را در خواب و بیهوشی سپری می‌کند. آنها ممکن است زیاد بخوابند و بیدار ماندن برای‌شان سخت‌تر شود و این می‌تواند به این معنی باشد که فرد رو به موت، هوشیاری کمتر و کمتری خواهد داشت و به نفس نهایی خود نزدیک‌تر می‌شود. پدیده‌ای به نام «هوشیاری پایانی» نیز وجود دارد که در جریان آن، افراد اندکی قبل از مرگ ناگهان انرژی زیاد و غیرمنتظره‌ای از خود نشان می‌دهند. ناگهان بیدار می‌شوند و شروع به صحبت با دیگران می‌کنند و حتی گاه خاطرات «فراموش شده» را در آخرین لحظات خود به یاد می‌آورند. از دست دادن برخی عملکردهای بدن مانند کنترل روده نیز رایج است؛ همچنین ایجاد تغییراتی در نحوه تنفس که گاه تنفس با مکث‌هایی کوتاه همراه است و گاه فرد با دهان کاملا باز نفس می‌کشد. اینجاست که ممکن است صدای جغجغه مرگ شنیده شود. جغجغه مرگ صدایی شبیه غرغره‌کردن گلوست؛ صدایی که ممکن است از پشت گلو یا قفسه سینه فرد بیاید. این صدا نتیجه تجمع مخاط و مایعات در اطراف راه‌های هوا در بدن فرد رو به موت است و به همین دلیل نفس‌های او «صدادار» می‌شود. این صدا از آن‌رو ممکن است ترسناک باشد که ما به شنیدن این گونه نفس‌کشیدن عادت نداریم اما دکتر کاترین مانیکس، متخصص مراقبت‌های تسکینی در بریتانیا می‌گوید که هنگام شنیدن این صدا نیز فرد رو به احتضار در آرامش است.

پیشخوان

چگونه باید مُرد!

نگاهی به «پیشانی‌نوشت‌ها»
شکل مختلف پایان روزگار قهرمان‌ها

نویسنده: علیرضا جوانمرد
نشر: ثالث
سال انتشار: ۱۴۰۳
تعداد صفحه: ۱۱۸

علیرضا جوانمرد، داستان‌نویس و فیلمنامه‌نویس شناخته شده ایرانی است که عمدتا به خاطر توانایی‌اش در روایت رخدادهای روزمره و ترکیب آن با نیشخندی طنزآلود و البته گروتسک شناخته می‌شود. مجموعه داستان پیشانی‌نوشت‌ها دقیقا راوی چنین وضعیت‌هایی است با محوریت چگونه مُردن. شکل مختلف پایان روزگار قهرمان‌های داستان‌های جوانمرد، مخاطب را حیرت‌زده می‌کند. از پیرزنی که شیرهای گاز را باز می‌گذارد چون دیگر خبری نیست تا یک کفاش خیابانی که نمی‌داند مرض چرا وجود او را از آن خود می‌کند. از زن و شوهری عاشق که تصمیم گرفته‌اند هم‌زمان با هم خود را زنده به گور کنند تا زنی که می‌خواهد بداند می‌تواند قبل مرگ مرغ تند بخورد؟ تنوع موقعیت‌های نویسنده شگفت است و در عین حال داستان‌ها با قصه‌گویی و ماجراسازی می‌توانند به مرگ وضعیتی بدهند که طی آن سرنوشت شوخی‌های خود را با همه به شکلی انجام می‌دهد. پیشانی‌نوشت‌ها صدای جذابی در ادبیات داستانی ایران است که با توجه به توان نویسنده در تصویرسازی‌های سینمایی، به‌شدت ملموس روایت شده است. کتاب به نوعی با محور اصلی‌اش، داستان‌ها را به‌هم پیوند داده و بی‌نهایت تصویری و البته طنازانه نوشته شده است.

در جهت عکس

عکس: خدیجه نادری/ مهر

شادی سپید

چشم‌مان این سال‌ها کمتر به سپیدی برف روشن شده اما همین چند روزی که به‌واسطه مرحمت الهی بارش‌های گسترده‌ای در ایران صورت گرفت، هم مردم قدر دانستند و به پاس آن شادمانی کردند.

دانش

بیماری بعدی چیست؟

■ کابوس بازگشت کرونا همچنان وجود دارد اما حالا پژوهشگران درپی این هستند که بدانند فراگیری بعدی چه خواهد بود.

کیوآرکد را اسکن کنید

جامعه

کسب درآمد با جان مردم

■ داروهای گوناگونی در بازار سیاه وجود دارد و بعضی داروها از مبادی غیررسمی وارد بازار سیاه دارو می‌شود.

کیوآرکد را اسکن کنید

حیات وحش

سوگواری نهنگ قاتل

■ یک نهنگ قاتل که در سال ۲۰۱۸ با سوگواری برای نوزادش توجه رسانه‌ها را جلب کرده بود بار دیگر نوزادش را از دست داده است.

کیوآرکد را اسکن کنید

جهان

اشتباه آخر

■ این ویدئو مجموعه‌ای از اشتباهات و بدشانسی‌ها هنگام استفاده از خمپاره را در محیط‌های نظامی نشان می‌دهد.

کیوآرکد را اسکن کنید

دوردنیا

به خاطر رسیدن به عدالت!

برای اولین‌بار یک قاضی از هدست واقعیت مجازی برای تماشای صحنه جرم استفاده کرد

نهادهای دادرسی پیشینه دور و درازی در ساختارهای اجتماعی دارند و از گذشته‌های دور تاکنون این نهادها به باور خود توانسته‌اند به برپایی عدالت در جوامع خود کمک کنند. اما بیراه نیست بگوییم کمتر بوده‌اند دادگاه‌هایی که تن به فناوری‌های روز در جهت بهبود قضاوت خود بپردازند و اغلب این دادرسی‌ها به نوعی گره خورده به سنت‌های گذشته بوده است. اما انگار این تابو دارد می‌شکند. ماجرا از این قرار است که قاضی «اندرو سیگل» در فلوریدا اجازه داده شبیه‌سازی جنایت به‌عنوان مدرک در دادگاه ارائه شود و حاضران در دادگاه با هدست واقعیت مجازی آن را تماشا کرده‌اند. در گزارش‌هایی که این اتفاق را روایت کرده‌اند، گفته شده احتمالا اولین‌بار بوده که در دادگاه چنین تصمیمی گرفته شده است. براساس گزارش‌های منتشرشده، قاضی و وکلای حاضر در دادگاه برای تماشای شبیه‌سازی جنایت مورد بحث، از هدست واقعیت مجازی استفاده کرده‌اند. آنها این کار را برای درک بهتر شهادت متهم پرونده، «میگل رودریگز آلبیسو» انجام داده‌اند.

آلبیسو به ۹ فقره حمله با اسلحه گرم و تهدید مهمانان شرکت‌کننده در مراسم عروسی متهم شده است. طبق اسناد دادگاه، آلبیسو که مالک مکان برگزاری جشن بوده، بر سر زمان پایان آن با مهمانان اختلاف داشته است. همین اختلاف باعث شده آلبیسو برای تعطیل کردن مراسم، مهمانان را با اسلحه‌اش تهدید کند، البته او می‌گوید این کار را برای دفاع از خودش کرده است.

به‌دنبال این موضوع، هنرمندی با استفاده از هدست واقعیت مجازی تجربه‌ای طراحی کرده که دیدگاه آلبیسو از شب حادثه را به تصویر می‌کشد.

در این تجربه واقعیت مجازی، نشان داده شده که متهم در محاصره شرکت‌کنندگان مهمانی قرار گرفته و همین موضوع هرج‌ومرج به راه انداخته است. قاضی پرونده با اجازه استفاده از نسخه واقعیت مجازی تلاش کرده در نهایت مشخص کند اتهامات متهم باید رد شود یا خیر.

کن پادویتز، وکیل متهم، می‌گوید: فناوری واقعیت مجازی احتمالا در آینده بیشتر برای کمک به قضات و هیأت‌منصفه دادگاه‌ها برای شبیه‌سازی شهادت کارشناسان استفاده شود. او به نشریه لوکال می‌گوید: ما این هدست را روی سر قاضی، دادستان و شاهد گذاشتیم و قاضی توانست از دید موکلم و از دید خودش ببیند [متهم] وقتی در محاصره مهمانان قرار گرفته بود، با چه چیزی مواجه بود.

پیش از این استفاده از فناوری به‌ویژه هوش مصنوعی در علوم دیگر بسیار رواج داشته و عادی بوده اما این‌که حالا پای چنین فناوری‌هایی برای سهولت بیشتر در جریان دادرسی و البته نزدیک شدن قاضی به حقایق ماجرا باز شده، می‌تواند نویدبخش تغییرات گسترده‌ای در چنین نهادهایی باشد.